

URZĄD MIASTA SZCZECIN

JAK CZYTAĆ BUDŻET MIASTA?

SZCZECIN, LISTOPAD 2007

Jak czytać budżet?

Opracowanie ma na celu przybliżenie budżetu Miasta, a w konsekwencji ułatwienie wyszukiwania informacji i łatwiejsze poruszanie się po materiale przekazywanym do Państwa rąk. Poszczególne rozdziały powinny odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Z jakich części składa się książka: „Budżet 2008” i czym one się różnią ?
2. Co to jest uchwała budżetowa, jak jest konstruowana, i jakie informacje zawiera?
3. Czemu służy część objaśniająca- liczbowa?
4. Jakie informacje znajdują się w części objaśniającej - opisowej i co to jest budżet zadaniowy?
5. Jakie informacje można znaleźć w części opisowej – plany finansowe i jak są konstruowane plany finansowe?
6. W jakim celu korzystać z materiałów uzupełniających?
7. Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Uwaga:

Wszystkie zwroty zaznaczone *pochyłym tekstem* są dodatkowo objaśnione w załączonym słowniczku.

Z jakich części składa się książka: „Budżet 2008” i czym się one różnią?

Opracowanie projektu budżetu Miasta w formie książkowej (pełna wersja jest dostępna na stronie internetowej www.szczecin.pl) ma zapewnić jawność i przejrzystość finansów publicznych. Dbłość o pełen dostęp do informacji o sposobie finansowania wszystkich zadań realizowanych poprzez budżet Miasta jest priorytetem przy opracowywaniu różnych form prezentacji danych.

Podstawą do opracowania budżetu Miasta jest ustawa o finansach publicznych i stąd bezpośrednio wynika podział książki na część obowiązującą i pozostałe części. W części obowiązującej przedstawiona jest uchwała budżetowa zgodnie z zapisami ustawy, pozostałe części stanowią uzupełnienie informacji wynikających z uchwały budżetowej. Układ części obowiązującej jest zdeterminowany zapisami ustawowymi, inne części mogą zawierać różnorodne informacje. Nie ma jednak całkowitej dowolności w prezentowaniu danych, ponieważ zawartość poszczególnych części została uchwalona przez radnych. Forma prezentacji ulega zmianom, które mają na celu zwiększenie przejrzystości.

Co to jest uchwała budżetowa, jak jest konstruowana i jakie informacje zawiera?

Najistotniejszy jest podział uchwały na część tekstową i załączniki, które prezentują dane liczbowe. W tekście uchwały znajdują Państwo kwotę dochodów ogółem oraz kwoty dochodów w podziale na dochody bieżące i majątkowe. Taki sam podział zastosowano do wydatków.

Uchwała określa także nadwyżkę, bądź deficyt budżetu oraz sposób zagospodarowania nadwyżki, albo sposób pokrycia deficytu. Źródłem pokrycia deficytu może być nadwyżka z lat poprzednich oraz środki z tytułu zaciągniętych kredytów, bądź pożyczek. Środki te określane są jako przychody budżetu. Z kolei spłata tych kredytów, bądź pożyczek jest określana jako rozchody budżetu.

Istotnym elementem uchwały budżetowej jest przedstawienie wieloletnich programów inwestycyjnych. Każde zadanie inwestycyjne, którego realizacja wykracza poza rok budżetowy musi być przedstawione wraz z całością nakładów i okresem realizacji oraz celami programu, w ramach, którego jest realizowane.

Podobnie wszystkie programy i projekty realizowane ze wsparciem środków pomocowych (z budżetu Unii Europejskiej, bądź z innych funduszy) przedstawia się w osobnym załączniku.

Uchwała budżetowa określa też kwoty rezerw (rezerwy ogólnej i rezerw celowych).

W szczególny sposób potraktowane zostały dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które muszą być określone w uchwale w połączeniu z wydatkami na programy: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Uchwała ustala limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych oraz zawiera upoważnienia dla Prezydenta Miasta do zaciągania określonych zobowiązań, bądź dokonywania zmian w budżecie w trakcie jego realizacji.

Do tekstu uchwały budżetowej załącza się 18 zestawień. Zestawienia zwane załącznikami zawierają:

- 1) Załącznik Nr 1 – najbardziej „skondensowana” informacja na temat dochodów i wydatków budżetu; na jednej stronie przedstawiono dochody w podziale na dochody gminy i powiatu oraz wydatki w tym samym podziale z wyróżnieniem wydatków bieżących i majątkowych; wszystkie pozycje posegregowano wg działów klasyfikacji budżetowej; zestawienie to pokazuje generalny obraz struktury budżetu Miasta, w których działach generowane są najwyższe dochody, a w których najwyższe wydatki,
- 2) Załącznik Nr 2 – przedstawia szczegółowe informacje o każdej pozycji prognozowanych

dochodów; załącznik składa się z czterech zestawień:

- dochody bieżące w tradycyjnej klasyfikacji budżetowej (według *działów*) oraz według *źródeł*, czyli jednorodnych tytułów, na podstawie, których są gromadzone, np.: dzierżawa za obwody łowieckie,
- dochody bieżące według grup rodzajowych, czyli bardziej zagregowane zestawienie, łączące w grupy dochody o tym samym charakterze, np.: dochody podatkowe,
- dochody majątkowe według źródeł (analogicznie do pierwszego zestawienia)
- dochody majątkowe według grup rodzajowych (analogicznie do drugiego zestawienia).

3) Załącznik Nr 3 – przedstawia wydatki budżetu według klasyfikacji budżetowej; jest to zestawienie obligatoryjne, które oprócz klasyfikacji dodatkowo pokazuje podział na wydatki majątkowe (w podziale na: udziały w spółkach, dotacje i pozostałe wydatki majątkowe) i bieżące (w podziale na: wynagrodzenia wraz z pochodnymi, dotacje, wydatki na obsługę długu oraz pozostałe wydatki bieżące); na ten układ nałożony jest podział na zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone ustawowo, zadania realizowane w porozumieniu z organami administracji rządowej, lub w porozumieniu z innymi jednostkami samorządu terytorialnego; wielość podziałów czyni to zestawienie bardzo nieczytelnym dla przeciętnego mieszkańca, dlatego wydatki budżetu

w części objaśniającej przedstawiono w czytelnej formie w podziale na realizowane zadania.

- 4) Załącznik Nr 4 - pokazuje w jaki sposób bilansowany jest budżet; jeżeli różnica pomiędzy dochodami budżetu, a wydatkami budżetu jest ujemna, czyli występuje deficyt – to w załączniku pokazuje się źródła jego pokrycia np.: nadwyżki z lat ubiegłych lub nowo-zaciągane kredyty; w ciągu ostatnich dziesięciu lat budżet Miasta był planowany z deficytem,
- 5) Załącznik Nr 5 – prezentuje wszystkie zadania inwestycyjne, które są planowane do realizacji przez okres dłuższy niż jeden rok budżetowy; wszystkie zadania są ponumerowane, przyporządkowane do klasyfikacji budżetowej oraz do programów, których cele realizują (do zestawienia zadań dołączone jest zestawienie programów inwestycyjnych wraz z celami); ponadto, zadania są pogrupowane według *sfer wydatkowania* środków budżetowych; załącznik prezentuje łączne nakłady finansowe, okres realizacji, jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację zadania, wydatki planowane w roku budżetowym i w dwóch kolejnych latach; wieloletnie zadania współfinansowane środkami bezzwrotnymi nie są ujmowane w tym załączniku; kompetencje do zmiany zapisów umieszczonych w załączniku należą wyłącznie do Rady Miasta,
- 6) Załącznik Nr 6 – prezentuje wszystkie zadania, które są lub będą finansowane ze środków

z budżetu Unii Europejskiej oraz innych bezzwrotnych środków np.: ze środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego; wszystkie zadania są ponumerowane, przyporządkowane do klasyfikacji budżetowej oraz do programów, których cele realizują; ponadto, zadania są pogrupowane według *sfer wydatkowania* środków budżetowych; załącznik prezentuje łączne nakłady finansowe, okres realizacji, jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację zadania, wydatki planowane w roku budżetowym i w dwóch kolejnych latach w podziale na środki z budżetu Miasta, środki z budżetu krajowego, środki z budżetu UE oraz inne środki,

- 7) Załącznik Nr 7 – przedstawia planowane przychody ogółem (z wydzieleniem dotacji z budżetu) i wydatki ogółem dla każdego *zakładu budżetowego* w podziale klasyfikacji budżetowej; szczegółowe projekty planów finansowych zakładów budżetowych umieszczone są w części objaśniającej – projekty planów finansowych,
- 8) Załącznik Nr 8 - przedstawia planowane przychody ogółem (z wydzieleniem dotacji z budżetu) i wydatki ogółem dla każdego *gospodarstwa pomocniczego* w podziale klasyfikacji budżetowej; szczegółowe projekty planów finansowych gospodarstw pomocniczych umieszczone są w części objaśniającej – projekty planów finansowych; Miasto posiada siedem gospodarstw pomocniczych – wszystkie są warsztatami przy szkołach zawodowych i prowadzą ograniczoną działalność

gospodarczą, z której uzyskują przychody; ponieważ przychody nie wystarczają na pokrycie wydatków tych warsztatów, dostają one dotacje z budżetu Miasta – dotacje są ujęte po stronie wydatków budżetu Miasta,

- 9) Załącznik Nr 9 – prezentuje przychody i wydatki gromadzone na *rachunkach dochodów własnych* w podziale klasyfikacji budżetowej; szczegółowe projekty planów finansowych rachunków dochodów własnych umieszczone są w części objaśniającej – projekty planów finansowych; rachunki służą wydzieleniu dochodów, które zgodnie z odpowiednimi uchwałami Rady Miasta pozostają w dyspozycji *jednostek budżetowych*, w przypadku Miasta Szczecin są to głównie szkoły i placówki opieki społecznej; przychody ujęte w tym załączniku nie stanowią dochodów budżetu Miasta, ale są źródłem finansowania wydatków związanych z prowadzeniem szkół lub innych jednostek; z załącznika wynika łączna kwota dochodów gromadzonych na tych rachunkach; kwota wydatków nie może być wyższa niż kwota środków zgromadzonych na rachunku (w przypadku, gdy kwota wydatków jest wyższa, niż kwota dochodów oznacza to, że na rachunku znajdują się niewykorzystane środki z roku poprzedniego); w roku 2008 w ramach konsolidacji środków finansowych dochody i wydatki rachunku pod nazwą: „Remonty i utrzymanie dróg” zostaną włączone do budżetu Miasta,

- 10) Załącznik Nr 10 – prezentuje *dotacje przedmiotowe* udzielane z budżetu Miasta; dotacje przedmiotowe mogą być udzielane *zakładom budżetowym* lub *gospodarstwom pomocniczym* do przedmiotu ich działalności Miasto Szczecin dopłaca do usług transportu zbiorowego, do działalności Miejskiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej oraz do działalności prowadzonej przez warsztaty szkolne; miasto może też udzielać w formie dotacji pomocy finansowej innej j.s.t. wszystkie dotacje stanowią wydatek budżetu Miasta,
- 11) Załącznik Nr 11 – przedstawia pozostałe dotacje udzielane z budżetu Miasta – są to dotacje: udzielane podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych (tzw. organizacjom pozarządowym), udzielane szkołom i przedszkolom (publicznym i niepublicznym, które nie są jednostkami organizacyjnymi Miasta), instytucjom kultury, zakładom opieki zdrowotnej, dotacje udzielane na inwestycje, dotacje dla innych gmin, powiatów, bądź dla województwa na zadania realizowane na podstawie porozumień; każda dotacja stanowi wydatek z budżetu Miasta,
- 12) Załącznik Nr 12 – przedstawia dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej; zadania te mogą być wykonywane na podstawie ustaw, bądź porozumień; z ustaw wynika, że Miasto jest zobowiązane między innymi do: utrzymania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,

opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, czy też utrzymania zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności; Miasto wykonuje też szereg czynności urzędowych takich jak wydawanie dowodów osobistych na zlecenie; ponieważ wymienione przykładowe zadania są zlecane – to Miasto ma prawo do wynagrodzenia za te czynności; Miasto otrzymuje wynagrodzenie w postaci dotacji z budżetu państwa, na wysokość, których często nie ma wpływu; podobnie w drodze porozumień z rządem Miasto opiekuje się cmentarzami wojennymi i w taki sam sposób otrzymuje na ten cel dotacje,

- 13) Załącznik Nr 13 – przedstawia plan przychodów i wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska; dochody gromadzone na wydzielonych funduszach specjalnych nie stanowią dochodów budżetu Miasta – jednak za pomocą wydatków pokrywanych z tych dodatkowych dochodów Miasto realizuje niektóre zadania własne np.: wydatki na utrzymanie zieleni; szczegółowy plan przychodów i wydatków tego funduszu zamieszczono w części objaśniającej – projekty planów finansowych,
- 14) Załącznik Nr 14 – przedstawia plan przychodów i wydatków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska; dochody gromadzone na wydzielonych funduszach specjalnych nie stanowią dochodów budżetu Miasta – jednak za pomocą wydatków pokrywanych z tych dodatkowych dochodów Miasto realizuje niektóre zadania własne np.: wydatki

związane z gospodarką odpadami; szczegółowy plan przychodów i wydatków tego funduszu zamieszczono w części objaśniającej – projekty planów finansowych,

15) Załącznik Nr 15 – przedstawia plan przychodów i wydatków Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjno - Kartograficznym; dochody gromadzone na wydzielonych funduszach specjalnych nie stanowią dochodów budżetu Miasta – jednak za pomocą wydatków pokrywanych z tych dodatkowych dochodów Miasto realizuje niektóre zadania własne; szczegółowy plan przychodów i wydatków tego funduszu zamieszczono w części objaśniającej – projekty planów finansowych,

16) Załącznik Nr 16 – prezentuje dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatki związane z realizacją zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii; dochody i wydatki z tych tytułów stanowią część budżetu Miasta, jednak z powodu szczególnych zapisów ustawowych są rozliczane tak jak fundusze celowe tzn.: środki niewykorzystane w poprzednim roku muszą zwiększyć wydatki roku następnego, inaczej mówiąc wszystkie dochody z wymienionego tytułu muszą być przeznaczone na finansowanie wymienionych dwóch programów; Rada Miasta podejmuje specjalne uchwały, które precyzują zasady gospodarowania tymi środkami,

- 17) Załącznik Nr 17 – przedstawia dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań wspólnych na podstawie porozumień z *jednostkami samorządu terytorialnego* Miasto może zawierać porozumienia nie tylko z rządem, ale też z innymi miastami, gminami, bądź powiatami; na przykład Miasto zawiera porozumienie w sprawie przyjmowania do miejskich przedszkoli dzieci, których rodzice nie są mieszkańcami Szczecina. Z tego tytułu Miasto otrzymuje dotacje od gminy, z którą podpisało porozumienie,
- 18) Załącznik Nr 18 – czyli Prognoza Kwoty Długu stanowi istotną część prezentacji sposobu gospodarowania środkami publicznymi w długim horyzoncie czasowym; Miasto w celu sfinansowania deficytu, który wynika z potrzeb inwestycyjnych może zaciągać kredyty bądź emitować obligacje; w celu zarządzania długiem prowadzone są analizy zdolności kredytowej, które wskazują na możliwości Miasta do zadłużania się; oprócz aspektów ekonomicznych badane są także limity zadłużenia nałożone ustawą o finansach publicznych jako obligatoryjne dla wszystkich j.s.t.; obowiązują dwa limity: limit obsługi zadłużenia i limit długu, które wynoszą odpowiednio 15% i 60% dochodów ogółem; prognoza Kwoty Długu ma na celu prezentację tych wartości na tle potrzeb inwestycyjnych i planowanych, nowych zobowiązań długoterminowych; Miasto planuje zaciągać nowe zobowiązania na okres nie krótszy niż 25 lat, stąd Prognoza przedstawia sytuację finansową Miasta do roku 2033.

Czemu służy część objaśniająca- liczbowa?

W uchwale budżetowej prezentowane są informacje ściśle według zapisów ustawy o finansach publicznych. W celu łatwiejszego zrozumienia i przeanalizowania informacji zawartych w uchwale skonstruowano część objaśniającą – liczbową. Jak wskazuje nazwa, w części tej skoncentrowano się przede wszystkim na różnego rodzaju porównaniach i analizach liczbowych.

Najistotniejszym elementem części opisowych jest to, że są one przygotowane w oparciu o czytelne grupowanie dochodów i wydatków z pominięciem obligatoryjnej klasyfikacji budżetowej. Nie oznacza to, że są to różne budżety. Są to cały czas te same liczby tylko prezentowane w innych układach. W całym budżecie obowiązuje generalny podział dochodów i wydatków na: bieżące i majątkowe.

Dochody są zawsze prezentowane według *źródeł* (bardziej szczegółowy podział) oraz *grup rodzajowych* (podział bardziej generalny). Wydatki prezentowane są według *układu zadaniowego*. Nazwy *zadań* powinny bezpośrednio wskazywać, na co będą wydatkowane środki. Zadania pogrupowane są w *sferę*.

Jeżeli interesuje Państwa, jaka część budżetu jest generowana przez określone dochody, lub, jaka część budżetu jest wydatkowana na określone zadanie, bądź sferę należy szukać tej informacji w tablicach dotyczących struktur budżetu. Natomiast, jeżeli

obiektem Państwa zainteresowań jest porównanie poszczególnych pozycji w latach należy korzystać z zestawień dotyczących dynamik budżetu. Czasami mogą być Państwo zainteresowani, kto jest *dysponentem* danej części budżetu, wtedy należy skorzystać z zestawień przygotowanych w układzie kompetencyjno - organizacyjnym. Zestawienia te są przygotowane w dwóch wersjach. W pierwszej - punktem wyjścia jest źródło dochodów, bądź nazwa zadania i do niej przyporządkowany jest dysponent. W drugiej - punktem wyjścia jest dysponent, któremu przypisane są wszystkie pozycje dochodowe i wydatkowe.

Dodatkowo w tej części znajdują Państwo specjalnie przygotowane zestawienie wszystkich zadań majątkowych według źródeł finansowania w podziale na zadania współfinansowane środkami pomocowymi oraz pozostałe. W zestawieniu tym przedstawiono dodatkowe źródła finansowania zadania, jeżeli jest ono finansowane nie tylko ze środków własnych budżetu Miasta. Na przykład zapis:

Program „Euroboiska” ZCE – boisko ul. Hoża i ul. Nehriga	8 000 000
- <i>środki własne</i>	2 000 000
- <i>środki pomocowe UE</i>	6 000 000

oznacza, że przykładowe zadanie pochłonie 8 milionów zł, ale 6 milionów zł zostanie zagwarantowane w budżecie Unii Europejskiej – po stronie dochodów w budżecie Miasta zapisuje się dodatkowy wpływ środków.

Innym zestawieniem liczbowym jest informacja na temat zidentyfikowanych rozmiarów potrzeb. Jest to informacja przygotowana przez dysponentów przedstawiająca kwoty wydatków na poszczególne zadania i sfery, które pokryłyby wszystkie potrzeby zgłoszone w trakcie konstruowania budżetu, gdyby nie było ograniczeń w gromadzeniu środków publicznych. Aby zaspokoić wszystkie zgłoszone potrzeby budżet Miasta na 2008 rok musiałby być wyższy po stronie wydatków o około 270 milionów zł.

Bardziej szczegółowe informacje na temat poszczególnych pozycji budżetowych zamieszczone są w części objaśniającej – opisowej.

Jakie informacje znajdują się w części objaśniającej - opisowej i co to jest budżet zadaniowy?

Część objaśniająca – opisowa zawiera objaśnienia do poszczególnych pozycji budżetowych.

Dochody prezentowane są w kolejności przedstawionej na początku części. Jako pierwsze opisane są dochody bieżące, a następnie dochody majątkowe. Dochody bieżące pogrupowane są według rodzaju na osiem grup: dochody podatkowe, wpływy z opłat, dochody z majątku gminy, pozostałe dochody, udziały w dochodach budżetu państwa, subwencje, dotacje na zadania bieżące oraz środki ze źródeł pozabudżetowych i innych. Dochody majątkowe podzielone są na trzy grupy: dochody z majątku, dotacje oraz środki ze źródeł pozabudżetowych (np.; środki z budżetu Unii Europejskiej).

Na przykład, jeżeli szukamy szczegółowych informacji na temat kalkulacji dochodów podatku od nieruchomości – to należy w pierwszej kolejności ustalić na podstawie zestawienia, do jakiej grupy dochodów należy. Podatek od nieruchomości należy do grupy: dochodów podatkowych. W spisie treści ustala Państwo, że opis tej grupy zaczyna się na stronie 182.

Każda pozycja opisu dochodów zawiera informacje na temat: *dysponenta części budżetowej* (jaki wydział, lub biuro jest odpowiedzialne za gromadzenie dochodu), kalkulacji, sezonowości (w jakim okresie następuje

wpływ do budżetu Miasta), klasyfikacji budżetowej oraz podstaw prawnych do gromadzenia dochodu.

Wydatki prezentowane są w układzie zadaniowym. Zadanie budżetowe - to podstawowa jednostka realizacyjna budżetu Miasta służąca osiągnięciu wyznaczonego dla Miasta celu, czyli rezultatu służącego mieszkańcom wraz z określeniem sposobu i harmonogramu oraz kosztem realizacji określonych działań. Każde zadanie opisane jest według następującego schematu:

Nazwa zadania	kwota	0 zł
<u>Dysponent części budżetowej:</u> - wydział lub biuro		
<u>Cel zadania:</u>		
<u>Działania:</u> 1..... 2..... 3.....		
<u>Wskaźnik efektywności:</u>		
<u>Harmonogram finansowy działań:</u> np.: - miesięcznie 1/12 planu rocznego		
<u>Klasyfikacja wydatków:</u> - rozdział:		
<u>Podstawy prawne:</u> - ustawa		

Podobnie jak w przypadku dochodów kolejność prezentacji zadań jest przedstawiona w zestawieniu na początku części. Jeżeli szukamy opisu zadania: „Utrzymanie publicznego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego” – to najpierw ustalamy, że zadanie realizowane jest w ramach sfery: Edukacja. Zgodnie ze spisem treści opis zadań w sferze: Edukacja rozpoczyna się na stronie 258.

Jakie informacje można znaleźć w części opisowej – plany finansowe i jak są konstruowane plany finansowe?

Miasto może realizować swoje zadania poprzez: jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze, rachunki dochodów własnych jednostek budżetowych, fundusze celowe, instytucje kultury oraz zakłady opieki zdrowotnej i spółki komunalne. Wybór formy zależy od rodzaju prowadzonej działalności. Miasto Szczecin posiada około trzystu różnych jednostek organizacyjnych.

Każda z wymienionych form prowadzenia działalności działa w oparciu o plany finansowe.

Jeżeli poszukują Państwo informacji o działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych, to należy odszukać nazwę jednostki w spisie treści i zapoznać się jej planem finansowym. W planie finansowym znajdą Państwo informacje np.: na temat poziomu wydatków na wynagrodzenia. Projekty planów finansowych opracowywane są tylko w obowiązującej klasyfikacji budżetowej.

W jakim celu korzystać z materiałów uzupełniających?

W ostatniej części budżetu przedstawiono dwa zestawienia: zestawienie dochodów i zestawienie wydatków w okresie ostatnich pięciu lat.

Jeżeli interesują Państwa analizy poszczególnych pozycji budżetowych w długim okresie czasu - to odpowiedzi na pytanie jak zmieniały się dochody, bądź wydatki znajdą Państwo w tej części budżetu. Należy pamiętać o tym, że w okresie od 2004 roku miały miejsce zmiany systemowe, lub organizacyjne, które utrudniają porównania. Na przykład w roku 2006 w budżecie Miasta pojawiło się zadanie: „Gospodarowanie zasobem budynków i lokali komunalnych” na kwotę 46 milionów zł, które w latach wcześniejszych, a także w roku 2007 nie było ujmowane w budżecie, o czym zdecydowały zapisy ustawowe.

Jeżeli interesuje Państwa jaką część budżetu na przestrzeni ostatnich pięciu lat przeznaczano na określoną sferę – to można skorzystać z materiałów uzupełniających.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

1. Jaka jest różnica pomiędzy budżetem tradycyjnym, zadaniowym?

W budżecie tradycyjnym utrudnione jest powiązanie z celami i kontrolą skuteczności realizacji zadań, natomiast budżet zadaniowy sprzyja sprecyzowaniu celów działania i monitorowania **skuteczności** ich realizacji. Budżet tradycyjny prezentowany jest wg klasyfikacji budżetowej, która wymaga specjalistycznej wiedzy, a budżet zadaniowy stanowi **czytelną informację** o wydatkach budżetowych.

2. Gdzie można zasięgnąć informacji na temat budżetu Miasta?

Budżet Miasta publikowany jest w dwóch wersjach: elektronicznej na stronie internetowej Miasta: <http://www.bip.um.szczecin.pl> w menu przedmiotowym: finanse i majątek Miasta oraz w wersji papierowej. Publikacja książkowa budżetu dostępna jest w Biurze Rady Miasta Urzędu Miasta Szczecin. Ponadto publikowana jest wysokonakładowa broszura informacyjna, która w przystępnej i skróconej formie przedstawia źródła dochodów budżetowych i realizowane zadania. Broszura dostępna jest w Biurze Obsługi Interesantów, po uchwaleniu budżetu dokładana jest do Kuriera Szczecińskiego, jak również rozdawana na imprezach masowych.

3. Jak powinniśmy rozpocząć poszukiwanie interesującego nas zadania w budżecie Miasta?

Krok 1:

Wchodzimy do CZĘŚCI 2 OBJAŚNIAJĄCEJ – LICZBOWEJ. W punkcie 2.2 – Struktura wydatków budżetu Miasta wg zadań próbujemy znaleźć interesujące nas zadanie w jednej z 17 sfer wydatkowania, np. utrzymanie dróg w sferze: Transport i komunikacja. Uzyskana informacja – kwoty przeznaczone na realizację zadania.

Krok 2:

W celu uzyskania informacji na temat celu zadania, działań, wskaźników efektywności wchodzimy do CZĘŚCI 3 OBJAŚNIAJĄCEJ – OPISOWEJ i odnajdujemy interesujące nas zadanie w konkretnej sferze.

4. Czy w budżecie Miasta można uzyskać informację na temat realizacji zadań w latach poprzednich?

Tak, zarówno dochody, jak i wydatki Miasta prezentowane są na przestrzeni 5 lat w CZĘŚCI 5 – MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE.

5. Czy w budżecie Miasta znajdują się również informacje o spółkach komunalnych?

Tak, w CZĘŚCI 3 OBJAŚNIAJĄCEJ – OPISOWEJ, w sferze: Zarządzanie strukturami, w zadaniu: Nadzór właścicielski nad spółkami.

Słowniczek:

Budżet jednostki samorządu terytorialnego – roczny plan (w formie uchwały budżetowej) dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów

Deficyt budżetu – ujemna różnica pomiędzy dochodami budżetu, a wydatkami budżetu

Dochody bieżące – dochody budżetu Miasta o charakterze względnie stałym - powtarzalnym, które wynikają z bieżącej działalności Miasta; wszystkie dochody Miasta, które nie stanowią dochodów majątkowych, czyli dochody z wyłączeniem dochodów ze sprzedaży majątku, z przekształcenia formy własności i dotacji na zadania inwestycyjne

Dochody majątkowe – dochody budżetu Miasta o charakterze niepowtarzalnym; dochody ze sprzedaży gruntów, mieszkań, innych składników majątkowych oraz dotacje i inne środki na realizację programów i projektów inwestycyjnych

Dotacje podmiotowe – dotacje dla określonych podmiotów na prowadzenie statutowej działalności, np.: dotacja dla Filharmonii

Dotacje przedmiotowe – dotacje dla zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych do przedmiotu ich działalności, kalkulowane według stawek jednostkowych np.: dotacja dla Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego do transportu zbiorowego

Dysponent części budżetowej – komórka organizacyjna (wydział, lub biuro) odpowiedzialna za realizację danej części budżetu (za gromadzenie dochodów, bądź wydatkowanie środków publicznych); wydział, lub biuro może dalej przekazywać uprawnienia związane z wykonywaniem zadań do jednostek budżetowych, czy innych form prowadzenia gospodarki finansowej, dlatego często tak rozumiany dysponent jest określany dysponentem pierwszego stopnia

Fundusz celowy – jest to fundusz ustawowo powołany, którego przychody pochodzą z dochodów publicznych, a wydatki przeznaczone są na realizację wyodrębnionych (ściśle określonych) zadań

Gospodarstwo pomocnicze – wyodrębniona z jednostki budżetowej, pod względem organizacyjnym i finansowym, część jej podstawowej działalności lub działalność uboczna, może być wspomagane z budżetu dotacją przedmiotową

Grupa rodzajowa dochodów- jednorodna grupa źródeł dochodów, np.: wszystkie podatki zgrupowane są w dochody podatkowe

Jednostka budżetowa – jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych, która pokrywa swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a uzyskane dochody odprowadza do budżetu j.s.t.

Jednostki samorządu terytorialnego (j.s.t.) – gmina, powiat, województwo

Klasyfikacja budżetowa – obowiązkowy, ustawowy podział dochodów oraz przychodów i rozchodów i wydatków według działów, rozdziałów i paragrafów według paragrafów

Nadwyżka budżetu – dodatnia różnica pomiędzy dochodami budżetu, a wydatkami budżetu

Rachunek dochodów własnych jednostek budżetowych – gromadzone środki na wydzielonym rachunku przez jednostki budżetowe ze źródeł określonych w ustawie o finansach publicznych i uchwale organu j.s.t.

Rozchody – spłata kredytów, bądź pożyczek

Przychody – z prywatyzacji majątku, otrzymanych pożyczek i kredytów, nadwyżki z lat ubiegłych

Sfery wydatkowania środków budżetowych – podział stworzony na potrzeby prezentacji wydatków Miasta Szczecin; wszystkie zadania budżetowe, zarówno bieżące jak i majątkowe podzielono na 17 sfer:

1. Ochrona Środowiska
2. Utrzymanie i Rozwój Terenów Zielonych
3. Ład Przestrzenny i Gospodarka Nieruchomościami
4. Gospodarka Komunalna
5. Gospodarka Mieszkaniowa
6. Transport i Komunikacja
7. Bezpieczeństwo i Porządek Publiczny
8. Edukacja
9. Ochrona Zdrowia
10. Pomoc Społeczna

11. Kultura i Ochrona Dziedzictwa Kulturowego
12. Kultura Fizyczna i Rekreacja
13. Rozwój Społeczeństwa Obywatelskiego
14. Wspieranie Rozwoju Gospodarczego
15. Działalność Promocyjna i Współpraca Międzynarodowa
16. Zarządzanie Strukturami Samorządowymi
17. Finanse i Różne Rozliczenia;

przy wyborze sfer kierowano się zapisami Strategii Rozwoju Szczecina oraz czytelnym podziałem zakresów działalności Miasta; podział na sfery powinien zapewnić łatwą orientację w Budżecie Miasta oraz możliwość analiz i porównań w świetle realizacji polityk branżowych

Układ zadaniowy – prezentacja budżetu po stronie wydatkowej w podziale na zadania

Zadanie - podstawowa jednostka realizacyjna budżetu Miasta służąca osiągnięciu wyznaczonego dla Miasta celu, czyli rezultatu służącego mieszkańcom wraz z określeniem sposobu i harmonogramu oraz kosztem realizacji określonych działań

Zakład budżetowy – jednostka sektora finansów publicznych, która odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania, pokrywając koszty swej działalności z przychodów własnych oraz dotacji z budżetu

Źródło dochodów – pochodzenie dochodów np. wpływy z podatków, dochody ze sprzedaży gruntów

Opracowanie: Biuro Budżetu, Urząd Miasta Szczecin